

KEÇE ÜZERİNE FARKLI YÜZEY DÜZENLEME TEKNİKLERİ İLE GİYİLEBİLİR SANAT ÜRÜNLERİ

Betül Sevinç^{1*}, Naile Rengin Oyman¹

¹: Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel El Sanatları Anabilim Dalı, Isparta.

*: Sorumlu Yazar.

DOI: <http://dx.doi.org/10.16950/iustd.59976>.

ÖZET

Tekstil, tarih öncesi dönemlerde bitki saplarının ve yapraklarının kullanımıyla başlamış, Neolitik dönemde de koyun ve keçinin evcilleştirilmesi sonucunda yün elyafı ile tanışmıştır. Keçe, yeryüzünde bilinen en eski tekstil yüzeyidir. İlk defa nasıl yapıldığı ve kullanıldığı hakkında kesin veriler olmamasına rağmen; kullanımına ait en eski yazılı belge Homeros'un 'İlyada' adlı eserindedir. Geçmişten günümüze kullanım alanları nedeniyle de keçe, her zaman günlük yaşamın bir parçası olarak varlığını sürdürmüştür. Bir dönem için kullanım alanları azalan keçenin; birçok çeşidi günümüzde turistik, hediye eşya üretiminin dışında tekstil ve moda tasarımı alanında da başrolü oynamaktadır.

Tekstil/Lif sanatında yeni bir gelişme olarak beliren ve giderek benimsenen "Giyilebilir Sanat" (Wearable Art) hareketi tanımlanmakta ve bu alanda giyinmenin örtünme ihtiyacının ötesine geçişi olarak yorumlanmaktadır. Giyilebilir Sanat hareketinde birey-giysi ilişkisinde fikir, duygu, heyecan ve form bileşiminin giysilere aktarıldığı üzerinde durularak tekstillerin elle tutulur, dokunulabilir ürünlere dönüştüğü sonucuna varılmaktadır.

Bu çalışmada, geçmişten günümüze keçe sanatının, Türk kültürü içindeki yerinin ve öneminin belirtilmesi, Keçenin insan sağlığı açısından önemi de düşünülerek keçe üzerine farklı yüzey düzenleme teknikleri uygulayarak, giyilebilir sanat ürünlerinin tasarlanması amaçlanmaktadır. Günümüzde artık tepme keçe geleneksel değerini koruması yanında keçe yüzey teknikleri ile bütünleştirildiği çeşitli örnek tasarımların uyarlandığı "Giyilebilir Sanat Ürünlerine "de yer verilmektedir. "Keçe Üzerine Farklı Yüzey Düzenleme Teknikleri İle Giyilebilir sanat ürünleri" adlı bu tez çalışmasında farklı yünler ile denemeler yapılarak yerli yünlerin giyilebilir bir ürüne uygun olmadığı kalın ve kaba düştüğü, Avusturalya Merinos Yünlerinin ipeksi yumuşak dokusu ile daha uygun bir çalışma elde edildiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Keçe, Keçe yapımı, Türk kültürü, Giyilebilir sanat, Yüzey düzenleme.

EDITING TECHNIQUES WITH DIFFERENT SURFACES ON FELT WEARABLE ART PRODUCTS

ABSTRACT

Textiles began with the usage of plant stems and leaves in prehistoric times continued with the fiber as a result of the domestication of the sheep and goats in the Neolithic Period. There is no definite evidence about felt making and its usage, the oldest written document on its usage is in the literary work of Homeros named İlyada. Also with the wide usage of fields from past to present, felt has always been a part of our daily lives. Felt, the usage of which decreased at one period, is now playing a key role in textile and fashion design besides its usage in touristic things and souvenirs.

Wearable Art or "art to wear" which appears as a new development in contemporary textile/fiber art, increasingly adopted an art to wear with interest in this field of art, artworks and their artists. Wearable Art stream is interpreted as a transition to 'wearing' beyond the need for covering one's self. The modern idea of wearable art seems to have surfaced more than once in various forms. Concluded that artist narrates his ideas, emotions and excitements transferred as a clothing form which is tangible artworks.

In this study, it is aimed to design wearable art products by applying different surface editing technique on felt also by heeding the importance of felt on human health and to emphasize the importance of felt design in Turkish culture from past to present. Nowadays, traditional values, the protection of the felt pad surface design techniques that integrate with the adaptation of various examples as well as "Wearable Art Products" are also included. "Felt of Different Surface Editing Techniques with wearable art" It's thicker is not suitable to be worn a product of domestic wool done experimenting with different wool in this thesis and rough falls, Australian merino with a silky soft texture of wool has reached the end it obtained a more convenient operation.

Keywords: Felt, Felt Making, Turkish culture, Felt Techniques, Wearable Art, surface.

1. GİRİŞ

El sanatları içerisinde en eski tekniklerinden olan keçe, Orta Asya'ya özgü yaşam biçiminin bir ögesi olarak gelişmiş ve batıya yönelen Türk boyları tarafından Anadolu'ya taşınmıştır.

"Keçe, koyun, tavşan, deve gibi hayvanlardan yünleri ile tiftik keçisinin kollarının sabun ve sıcak su yardımı ile oluşturularak, liflerin birbiri arasına girmesi ile elde edilen atkısız – çözülsüz sıkıştırılarak oluşturulmuş tekstil örneğidir."

Keçe, doğal yünün ıslak ortamda çeşitli yöntemlerle sıkıştırılmasından meydana gelmiş ve tarihi geçmişi Türk sanatının en erken devirlerine kadar inmektedir. İlk Türk İmparatorluğunu kuran Hunlara ait kurganlarda çıkan keçe örnekleri yanı

sıra diğer yüzbinlerce eser bize o dönemler de yaşamış toplulukların sanat ve kültürleri, gündelik hayatta kullandıkları eşyalar ve bu eşyaların özellikleri hakkında bilgi vermektedir (Begic, 2013).

Atölyelerde yörelere özgü desen, renk, motiflerle bezelenen desenli veya desensiz olarak üretilen bu ürünlerin geçmişte kullanım yerleri ise benzer üretimlerle; yaygı, yolluk, seccade, yastık, eğer örtüleri, çadır gibi ev eşyası yapıldığı gibi kepenek, çizme, çorap, patik vb. giyim eşyası yapılmaktadır.

Yüzlerce yıl göçebe yaşayan Türkler keçeyi; çadırlarda, çadırların tabanına yaygıda, yeni doğan bebeklerin kundaklarında, çuvallarda, çobanların sırtlarında abalarda, çizmelerde, külahlarda ve birçok yerlerde kullanmışlardır. Tarih boyunca birçok yerde kullanılan

keçenin kullanım alanları, Türklerin göçebe hayatından yerleşik hayata geçmesiyle birlikte sanayinin de getirmiş olduğu yeni ürünler nedeni ile daralmıştır. Böylece halkın da keçeyle olan ilgisi azalmış keçe sanatı da unutulmaya yüz tutmuştur.

Bu makalenin amacı; giderek unutulmaya yüz tutmuş geleneksel sanatlarımızdan biri olan keçe sanatını teknik ve sanatsal özellikleri açısından tespit ederek, yüzey düzenleme tekniklerini de kullanmak üzere, giyilebilir sanat ön planda tutularak sanatsal çalışmalar uygulamaktır.

2. KEÇENİN TARİHÇESİ

Dünyanın her kültür çevresinde görülen bir gelenek olmayan keçe: Türklerin günlük yaşamında çok büyük bir değer kazanmıştır. Keçeciliğin doğabilmesi için, "hayvancılığın ve koyunculüğün gelişmiş olması", keçeden yapılmış ev eşyaları ile giyimlerin doğuşunu gerektiren soğuk bir iklim ve hava durumunun var olması gerekmektedir. Göçebe hayatı yaşayan yaylacı Türkler hayvanları ve yaşama gelenekleri bakımından yaylag ve kışlag arasında yaşamayı gerekli görmekteydiler. Bu nedenlerden dolayı "kolaylıkla taşınabilen" halı ve keçeler kullanmışlardır (Oyman, 2005).

3. KEÇE ÜZERİNE YÜZEY DÜZENLEME TEKNİKLERİ

3.1. İğneli Keçe (Kuru Keçe) Tekniği

İğneli keçe tekniği önceden yapılmış tabaka keçe üzerine desenlendirme işlemi yapılarak desenler üzerine yünler yerleştirilip keçe iğnesi yardımı ile işleme şeklidir.

Şekil 1. İğneli keçe için gerekli malzemeler (Oriinal, 2014).

İğneli Keçe tekniğinde kullanılan malzemeler; Keçe fırçası, Keçe iğne aparatı, Tabaka keçe ve Yün yapağıdır. Tabaka keçe dışında polar kumaş, örme kumaş ve atkı-çözügüsü seyrek kumaşlar üzerinde de uygulanabilmektedir.

Şekil 2. İğneli keçe ile yapılmış pano çalışması (URL, 1).

3.2. Islak Keçe Yapımı

Keçe yapımı artık günümüzde evlerde ve atölyelerde de hobi amaçlı yapılmaktadır. Günümüzde yapılan keçelerin yapım aşamalarına bakıldığı zaman klasik tepme keçeden farklı

KEÇE ÜZERİNE FARKLI YÜZEY DÜZENLEME TEKNİKLERİ İLE GİYİLEBİLİR SANAT ÜRÜNLERİ

değildir. Evde ve küçük atölyelerde keçe yapmak için gerekli malzemeler; Yeşil sabun, sıcak su, sarmak için kabarcıklı poşet, küçük sopa ve hasır Amerikan servisi kullanılmaktadır. Yapım aşamalarına bakıldığı zaman Tepme Keçecilikle arasında nerdeyse fark yoktur. Tepme keçe; Yere serilen hasır yaygı üzerine birinci işlemde kullanılacak yünün atımı yapılarak, desenli keçe yapılacaksa kullanılacak desen önceden hazırlanır. Islak keçe yapımında da ilk önce hasır düz bir zemine serilir, İkinci işlemde yünün düzgün bir şekilde yayılması sağlanır, daha sonra desen oluşturma ve pişirme işlemleri gerçekleştirilir.

Şekil 3. Islak keçe yapımı (Orijinal, 2014).

Yünler ilk sıra diklemesine yani boyuna düzenli bir şekilde açılarak yerleştirilir.

Şekil 4. Islak keçe yapımı (Orijinal, 2014).

İsteğe göre lif ya da pasta denilen motifler, en üste uygulanan yünler üzerine yerleştirilir. Hazırlık işlemi tamamlanan keçe üzerine sabunlu sıcak

su serpilerek tamamı ıslatılır. Düzenlenen yünün kısa tarafına sopa konularak en alttaki hasır örtü, naylon ve keçe hepsi bir arada sıkıca sarılır ve bağlanır. Sarılan sopanın sıkıştırma avantajı ile yünün kayması engellenir. Hazırlanan rulo 20–30 dakika kadar bastırılarak yuvarlanır. Yuvarlanması biten keçe açılarak çatki dediğimiz kenar düzeltmeleri ve varsa kaymalar düzeltilerek tekrar sarılır. Sıkıca sarılan keçe yarım saat kadar tekrar yuvarlanır. En son olarak yuvarlanması biten keçe iyice durularak kurutulmaya bırakılır.

Evde keçe yapmak için ilk önce yünler hazırlanır. Piyasada rahatlıkla bulunan farklı yünler sayesinde yün boyama işlemine gerek kalmamaktadır. İkinci aşama olarak Amerikan servisi üzerine kabarcıklı poşet serilerek bir kat yün atılır.

4. GİYİLEBİLİR SANATIN TANIMI

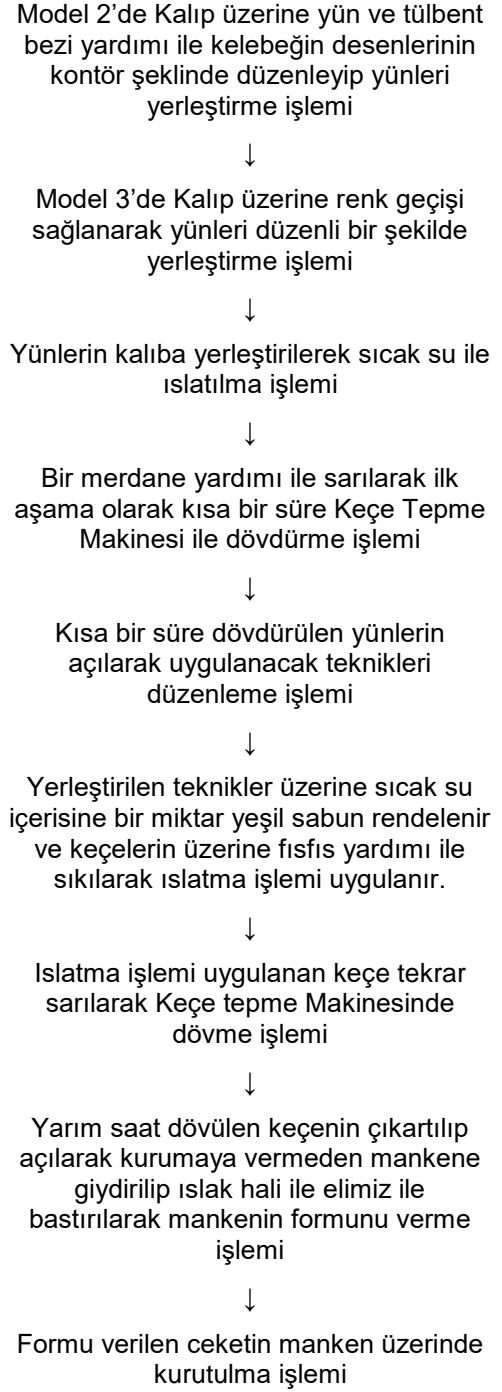
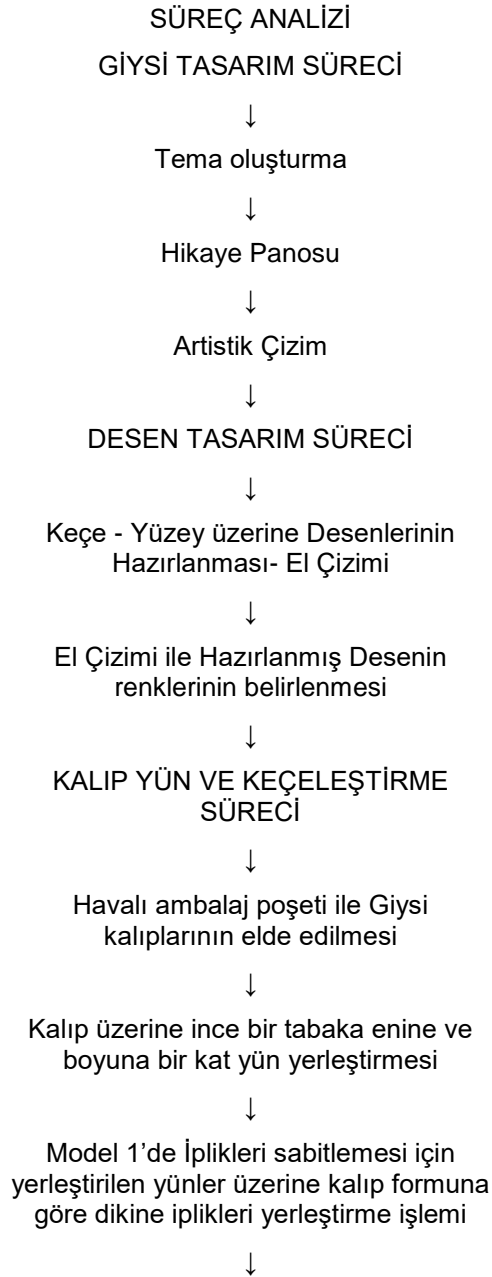
Sanatta farklı bir ifade aracı olan tekstil, Giyilebilir Sanat kavramının doğmasına doğrudan katkıda bulunmuştur. Giyilebilir sanat hareketi, bireylerin giysilerle ilişkisi konusu üzerinde odaklanmaktadır. Hareket giysinin sadece bedenle değil ruhla da ilişkili olduğunu benimsemektedir. Buna göre beden, görseli uyaran ve ifade eden bir araçtır. Giysiyi tasarlayan sanatçı, fikir, duygu, heyecan ve formun bileşimini eserlerine aktarmaktadır. Sanat eserini giyenler yaratıcılık sürecine yaşam ve canlılığı ekleyerek eseri tekrar yorumlamaktadır. Giyilebilir Sanat hareketinde hem sanatçı hem de giyen için özel bir tür iletişim ortaya koyan, kullanıcısı ile doğrudan temas sağlayan tekstiller, elle tutulabilir ve dokunulabilir ürünlerdir (Leventon, 2005).

5. KEÇENİN GİYİLEBİLİR SANAT ÜRÜNLERİNDE KULLANIMI VE SANATSAL UYGULAMALAR

5.1. Konsept/ Tema

Konusunu “Keçe Üzerine YüzeY Düzenleme Teknikleri ile Giyilebilir Sanat Ürünleri” olarak tespit edilen Yüksek

Lisans Tezinin uygulama örneklerini oluşturan Giyilebilir Sanat tasarımlarının teması “Kelebekler”dir. Konu seçiminde doğada bulunan koyunların kılları kırılarak elde edilen yün yapağı kullanılarak Keçenin Tasarım aşamasında yine Doğanın büyüğü olan Kelebeklerin formu, renkleri, dokusu, yaşam döngüsünün etkisi büyük olmuştur.

KEÇE ÜZERİNE FARKLI YÜZEY DÜZENLEME TEKNİKLERİ İLE GİYİLEBİLİR SANAT ÜRÜNLERİ

Süreç Analiz (Model No.1):

Şekil 5. Hikaye panosu.

Şekil 6. Artistik çizim

Şekil 7. Bitmiş ürünün görünümü

5.1.1. Kalıp, Model, Keçeleştirme İşlemi

Giyisi tasarımına göre yün yerleştirme sürecinin uygulamalı örneğini oluşturan 1 numaralı 1 numaralı özgün giysi tasarımının kalıp hazırlama sürecinde yün, keçe ve iplikler kullanılarak kişiye özel moda tasarımı (Houte Couture) esinlenerek ceket tasarımı uygulaması yapılmıştır.

Bu süreçte tasarlanan ve hayal edilen modeli yaratma süreci uzun olma ihtimaline karşı, cansız manken üzerinde şekil verme ve kurutma işlemi yapılmıştır.

Ön kalıp üzerine kol ve yaka kısmını belirlemek için ipler yerleştirilerek ön ortası belirlenir.

Şekil 8. İpliklerin yerleştirilmesi (Orijinal, 2015).

Şekil 9. Yünün sarılması (Orijinal, 2015).

Teğelleme işlemi bittikten sonra sıcak su ile ıslatılır ve bir sopa yardımıyla kaymaması için sıkı bir şekilde sarılır.

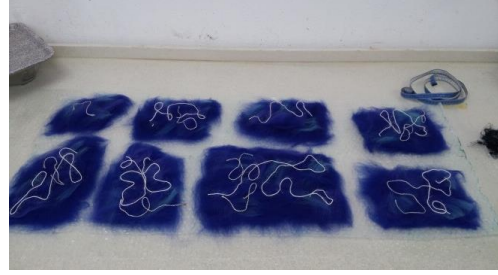

Şekil 10. Keçe tepme makinasında dövülme işlemi (Orijinal, 2015).

Sarılma işlemi tamamlandıktan sonra keçe tepme makinasına verilerek 10 dakika kadar kısa bir süre dövme işlemi yapılır. ipliklerin yünler ile sabitleştirilmesi sağlanır

Şekil 11. Kelebeğin form ve desenleri düşünüldükçe yünler hazırlanma işlemi (Orijinal, 2015).

Şekil 12. Keçe üzerine avalon tekniği uygulaması (Orijinal, 2015).

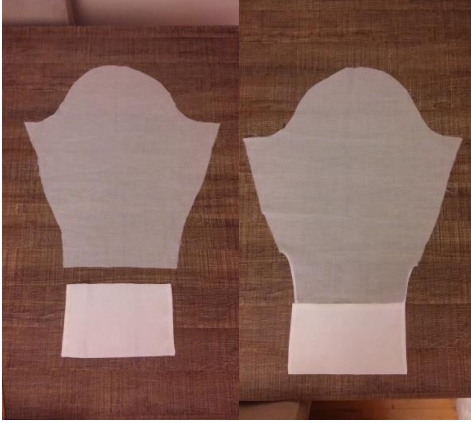
Yünler üzerine avalon tekniği uygulanarak desen oluşturulur. ıslak keçe tekniği uygulanarak keçeleştirme işlemi yapılır (Sevinç, 2015).

Şekil 13. Yünlerin ıslatılma işlemi (Orijinal, 2015).

Hazırlanan keçeler beden üzerine asimetrik bir şekilde yerleştirilerek sabun ve sıcak su ile sabitleştirilir ve tekrar sarılarak dövme işlemine uygulanır.

KEÇE ÜZERİNE FARKLI YÜZEY DÜZENLEME TEKNİKLERİ İLE GİYİLEBİLİR SANAT ÜRÜNLERİ

Şekil 14. Kol kalıbı ve manşet kalıbı tülbent bezine aktarılır ve el dikişi ile birleştirme işlemi (Orijinal, 2015).

Şekil 15. Kol kalıbı üzerine iğneli keçe uygulaması (Orijinal, 2015).

Kol kalıbının üzerine desen çizilerek yünler iğneli keçe yardımı ile desenler üzerine işlenir. Kollar bedene el dikişi ile dikilerek sabitlenir.

Yaka için tülbent bezine para, düğme vb. gibi materyaller kullanılarak Shibori tekniği uygulanır.

Şekil 16. Tülbent üzerine shibori tekniği (Orijinal, 2015).

Şekil 17. Shiborileri kaynatma işlemi (Orijinal, 2015).

Hazırlanan Shiboriler sıcak su yardımı ile bir tencere içerisinde 10 dakika kadar kaynatılır ve iplikler çözülmeden kurutulmaya bırakılır. Kurutulma işlemi tamamlanan Shibori tekniğinin iplikleri çözülerek içerisindeki para ve düğmeler çıkartılır ve ceketin kayasına uygulanarak el dikişi ile sabitlenir.

Şekil 15. Ceketin cansız mankene giydirilmiş hali (Orijinal, 2015).

Süreç Analizi (Model No. 2)

Şekil 19. Hikaye panosu.

Şekil 20. Artistik çizimi.

Şekil 21. Bitmiş ürünün görünümü.

5.1.2. Kalıp, Model, Keçeleştirme İşlemi

Giysi tasarımına göre yün yerleştirme sürecinin uygulamalı örneğini oluşturan 2 numaralı özgün giysi tasarımının kalıp hazırlama sürecinde yün, keçe ve kumaş olarak seçilen tül bent bezi kullanılarak kişiye özel moda tasarımından (Houte Couture) esinlenerek "Pelerin" tasarımı uygulaması yapılmıştır. Bu süreçte tasarlanan ve hayal edilen modeli yaratma süreci uzun olma ihtimaline karşı, cansız manken üzerinde şekil verme ve kurutma işlemi yapılmıştır.

KEÇE ÜZERİNE FARKLI YÜZEY DÜZENLEME TEKNİKLERİ İLE GİYİLEBİLİR SANAT ÜRÜNLERİ

Şekil 22. Yünlerin kalıba yerleştirilmesi
(Orijinal, 2015).

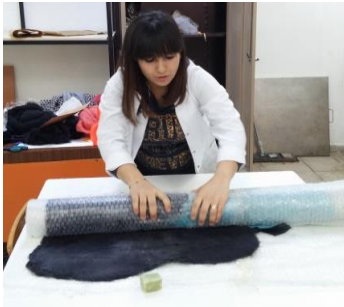
Hava kabarcıklı poşet üzerine cansız manken ölçülerine ve kelebeğin formuna göre yünler yerleştirilir.

Manken ölçülerine göre yünler kontör şeklinde yerleştirilir. Ön ve arka bedeni kanat formu ile ayırmak için şerit şeklinde kesilen tül bent bezi uygulanır.

Şekil 23. Yünlerin ıslatılma işlemi
(Orijinal, 2015).

Yerleştirilen yünler üzerine ince tül serilerek sabunlu sıcak su yardımı ile ıslatılır.

Şekil 24. Hazırlanan yünlerin sarılma işlemi
(Orijinal, 2015).

Preslenme işlemi tamamlanan keçe üzerine esinlenen kelebeğin renklerine uygun etek uçlarına yünler yerleştirilerek desen oluşturulur.

Şekil 25. Kertikli keçe uygulama işlemi
(Orijinal, 2015).

Bedenin ön ve arka göbeğine kelebeğin desen ve formuna göre yün yardımı ile "kertikli keçe" tekniği uygulanmıştır.

Şekil 26. Kertikli keçe uygulama işlemi
detay görünümü (Orijinal, 2015).

Desenlerin hazırlandıktan sonra kesici yardımı ile kesilmesi ve naylon poşet geçirilerek yün yerleştirilir. Desenler hazırlandıktan sonra kesici yardımı ile kesilerek ikiye ayrılır. Üstte kalan kısım el yardımı ile iyice açılarak havaya kaldırılır ve içerisine başka bir renkte yün yerleştirilir. Araya yerleştirilen yün üzerine bir kat naylon poşet parçaları yerleştirilir. Bu poşetler dövülme işleminde yünlerin birbirine temas etmemesini sağlamak amacı ile uygulanmaktadır.

Şekil 27. Uygulanan tekniklerin son hali (Orijinal, 2015).

Ön ve arka bedene uygulanan teknikler bittikten sonra sıcak su ve sabun yardımı ile ıslatılarak sarılır, keçeleşme işlemi için tekrar makineye verilir.

Şekil 28. Yünlerin sarılma işlemi (Sevinç, 2015).

Hazırlanan keçe sıkıca sarılarak bağlanmaktadır.

Şekil 29. Yünlerin keçe tepme makinesinde dövülme işlemi (Orijinal, 2015).

Hazırlanan keçe, keçe tepme makinesinde yarım saat kadar dövülmüştür.

Şekil 30. Pelerin ön bedeninin birleştirilme yerine shibori tekniği uygulaması (Orijinal, 2015).

KEÇE ÜZERİNE FARKLI YÜZEY DÜZENLEME TEKNİKLERİ İLE GİYİLEBİLİR SANAT ÜRÜNLERİ

Şekil 31. Keçe ile uygulanmış pelerin tasarımının arkadan görünümü (Orijinal, 2015).

Süreç Analizi (Model. 3)

Şekil 32. Hikaye panosu artistik çizim.

Şekil 33. Bitmiş ürünün görünümü.

5.1.3. Kalıp, Model, Keçeleştirme İşlemi

Giysi tasarımına göre yün yerleştirme sürecinin uygulamalı örneğini oluşturan 3 numaralı özgün giysi tasarımının kalıp hazırlama sürecinde yün, keçe ve iplikler kullanılarak kişiye özel moda tasarımından (Houte Couture) esinlenerek elbise tasarımı uygulaması yapılmıştır. Bu süreçte tasarlanan ve hayal edilen modeli yaratma süreci uzun olma ihtimaline karşı, standart 38 beden olan cansız manken üzerinde şekil verme ve kurutma işlemi yapılmıştır.

Şekil 34. Hava kabarcıklı poşetler ile kalıp hazırlanması (Orijinal, 2015).

Kalıplar cansız manken ölçülerinde ön ve arka beden olarak hava kabarcıklı poşete çıkartılır. Üzerine sarılma işlemi uygulandığı zaman kaymasını önlemek için bir kat daha hava kabarcıklı poşet serilir.

Şekil 35. Kalıbın üzerine yünlerin birinci katı dikine olacak şekilde yerleştirilmesi (Orijinal, 2015).

Şekil 36. Kalıbın üzerine yünlerin ikinci katı enine olacak şekilde yerleştirilmesi (Orijinal, 2015).

Yünler dikine ve enine 4 kat atılarak (çözü-atkı) yöntemi ile yüzeyi daha düzgün ve sağlam bir keçe elde etmemizi sağlamaktadır.

Ön ve arka kalıbın üzerine yünler aynı şekilde el yardımı ile açılarak 4 kat yerleştirilir. Son renk geçişi üst bedende elde edilmiş olunur.

Şekil 37. Kalıbın üzerine yünlerin ön ve arka bedene yerleştirilmiş hali (Orijinal, 2015).

Yerleştirilen yünleri keçeleşirmek için üzerine ince bir tül serilerek sıcak su yardımı ile ıslatılır. İlk başta elimiz ile yedirme işlemi uygulanır.

Şekil 38. Bir sopa yardımı ile hava kabarcıklı poşet ile birlikte sıkıca sarılma işlemi (Orijinal, 2015).

Şekil 39. Keçe tepme makinasında yünlerin dövülme işlemi (Orijinal, 2015).

Sarılan yünler keçe tepme makinasına verilir ilk 10 dakika dövüldükten sonra açılır. Düzeltilmesi gereken yerler düzeltilir ve tekrar sıcak su ve sabun yardımı ile tekrar ıslatılır. Sabun son aşamada yünlerin daha iyi keçeleşmesini sağlamaktadır.

Şekil 40. Yün üzerine iğneli keçe uygulama işlemi (Orijinal, 2015).

KEÇE ÜZERİNE FARKLI YÜZEY DÜZENLEME TEKNİKLERİ İLE GİYİLEBİLİR SANAT ÜRÜNLERİ

Ön bedeninin sol etek ucundan başlayarak siyah yün iplik ile kelebek formu kontör şeklinde işlenir. Elbisenin renkleriyle uyumlu yünler burğu şeklinde yüzey düzenlemesi uygulanarak keçe iğnesi yardımı ile işlenir.

Şekil 33. Mankene giydirilmiş giysinin önden görünümü (Orijinal, 2015).

Şekil 34. Mankene giydirilmiş giysinin arkadan görünümü (Orijinal, 2015).

Ön ve arka beden el dikişi ile birleştirilerek, ön bedeninin omuz kısmında biten küçük kelebek formunun iplikler ile verilen kısımları omuzdan sırta doğru getirilerek farklı bir doku ve desen oluşturulmuştur.

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Keçe, hayvansal liflerden genellikle yünün ısı, nem, basınç altında, su ve sabun yardımı ile birbirine kenetlenmesini sağlayarak oluşturulan bir dokudur Dünyanın bilenen en eski dokuma olmayan tekstil ürünüdür.

Tepme keçe veya fabrikasyon olarak üretimi de yapılan keçe yapımında koyunun veya tavşan, lama, deve, tiftik keçisi gibi hayvanların var olduğu her alanda keçe üretilmiştir. Bu makalede bulunan çalışmalar, koyun yününden keçe elde edilerek uygulanmıştır. Türk kültür tarihi içerisinde keçe ürünlerinin en eski örnekleri Hunlara aittir. Türk boyları çadırlarının dışında kullandıkları keçeleri aynı zamanda çadırlarının içine döşemede kullanmışlardır. Sonuç olarak, geçmişten günümüze Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan Keçecilik sanatının yaşatılması için bu güne kadar keçe ile yapılmış çalışmalar ise göz önünde bulundurularak yeni tasarımlara da yol açmak gerekmektedir. Keçe sanatı dünyanın her tarafında özellikle, Amerika, Hollanda, İngiltere, Almanya gibi ülkelerde çok uzun zamandır kullanılmaktadır ve kişiye özel moda tasarımcılarının sonsuz yaratıcılıklarında kullandıkları bir malzeme olarak yerini almıştır. Bunun dışında da ressamlar ve heykeltıraşlar da keçe sanatını kullanarak sonsuz tasarımlar oluşturmaktadırlar. Son yıllarda ülkemizdeki sanatçılar, tasarımcılar ve modacılar keçe sanatını kişiye özel tasarımlar şeklinde kullanmaya başlamışlardır.

Günümüzde artık tepme keçe geleneksel değerini koruması yanında keçe yüzey düzenleme teknikleri ile bütünleştirildiği çeşitli örnek tasarımların uyarıldığı "Giyilebilir Sanat Ürünlerine" de yer verilmektedir. "Keçe Üzerine Farklı Yüzey Düzenleme Teknikleri İle Giyilebilir sanat ürünleri" adlı bu makale

de Avusturalya Merinos Yünlerinin ipeksi yumuşak dokusu ile daha uygun bir çalışma elde edildiği sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışmaların yünleri

yumuşak dokusu düşünülerek, günlük yaşama uyum olabilmesi için yünler 4 kat atılmıştır. Böylelikle kullanışlı bir Giyilebilir Sanat Ürünleri elde edilmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenen

3910-YL1-14 No'lu "Keçe Üzerine Yüzey Düzenleme Teknikleri ile Giyilebilir Sanat Ürünleri" isimli araştırma projesinden üretilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Leventon, M. 2005. Artwear: Fashion and Anti-Fashion London, Thames&Hudson.
2. Oyman, N.R. 2005. Konya Merkezinde Keçe Üretimi ve Günümüzdeki Durumu. Milli Folklor, 17. 66, 82-90.

3. Ergenekon, C. 1999. Tepme Keçelerin Tarihi Gelişimi Renk Desen Teknik ve Kullanım Özellikleri, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.
4. URL 1. <https://tr.pinterest.com/pin/460633868109695669>.